

Książka stanowi kwintesencję wiedzy o współczesnych przejawach mobilności zachodzących na terenach peryferyjnych i ich konsekwencjach w wymiarze ekonomicznym, społecznym i rolno-środowiskowym. Monografia jest efektem badań Autora przeprowadzonych w gminach górskich klasyfikowanych jako obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) z udziałem przedstawicieli samorządów lokalnych. W całościowej ocenie konsekwencji procesów migracyjnych wykorzystana została grupa wielokryterialnych metod analitycznych – Analityczny Proces Hierarchiczny (AHP) i Analityczny Proces Sieciowy (ANP), zastosowana w tego typu badaniach po raz pierwszy. Dokonana analiza obejmuje część diagnostyczną dotyczącą korzyści i kosztów migracyjnych, oraz prognostyczną, odnoszącą się do szans i zagrożeń wynikających z odpływów migracyjnych. Ocena skutków migracji dokonana została w odniesieniu do sytuacji osobistej migrantów i ich rodzin, konsekwencji związanych z funkcjonowaniem środowisk lokalnych, a także ponadregionalnym wymiarem następstw mobilności i ich wpływem na ogólnokrajowy wymiar gospodarczo-społeczny.

Opracowanie zainteresuje studentów oraz wykładowców kierunków ekonomicznych w obszarze przedmiotów związanych z procesami migracji ludności, rozwojem regionalnym czy polityką gospodarczą i społeczną obszarów o ograniczonym potencjale rozwojowym.

Książka posiada również istotny aspekt praktyczny. Wskazuje osobom odpowiedzialnym za funkcjonowanie jednostek dotkniętych zjawiskiem migracji - w tym władzom centralnym oraz przedstawicielom władz samorządowych różnych szczebli i liderom lokalnym - możliwości i główne kierunki rozwoju obszarów peryferyjnych, nie tylko w odniesieniu do regionów górskich.

Spis treści:

1. Zagadnienia wstępne

- 1.1. Uzasadnienie wyboru tematu
- 1.2. Cele i zakres badań
- 1.3. Metodyka badań

2. Wybrane problemy funkcjonowania obszarów górskich o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) w kontekście migracji ludności

- 2.1. Charakterystyka gmin górskich Karpat Polskich na tle zasad określających funkcjonowanie ONW
- 2.2. Rola samorządu terytorialnego w rozwoju regionalnym i aktywizacji społeczno-gospodarczej
- 2.3. Region migracyjny a polityka migracyjna państwa
- 2.4. Tereny górskie ONW jako przykład problemowych obszarów migracyjnych

3. Przegląd teorii dotyczących procesów migracji ludności

- 3.1. Pojęcie migracji – próba zdefiniowania zjawiska
- 3.2. Przegląd wybranych teorii migracyjnych
 - 3.2.1. Kryteria podziału teorii migracji
 - 3.2.2. Teorie ekonomiczne

3.2.3. Teorie socjologiczne

3.2.4. Teorie geograficzne

4. Migracje Polaków w kontekście przemian społeczno-gospodarczych

4.1. Przepływy migracyjne z uwzględnieniem uwarunkowań regionalnych – ujęcie retrospektywne

4.2. Wpływ akcesji Polski do struktur europejskich na charakter migracji i ich potencjalne konsekwencje

4.3. Charakterystyka migracji ludności z terenów wiejskich na przykładzie obszarów górskich Karpat

5. Struktura demograficzna górskich obszarów problemowych w aspekcie przepływów migracyjnych

5.1. Zróżnicowanie demograficzne Polski w ujęciu regionalnym

5.2. Ludność gmin górskich w kontekście zjawisk depopulacyjnych

5.3. Charakterystyka współczesnych migracji zarobkowych z obszarów ONW górskich w świetle badań własnych

5.3.1. Skala przepływów migracyjnych a źródła dochodów ludności obszarów górskich

5.3.2. Główne kierunki przemieszczeń mieszkańców badanego obszaru

5.3.3. Motywy decyzji migracyjnych

5.3.4. Wpływ migracji na zmianę profilu zawodowego migrantów

5.3.5. Przeszkody migracyjne a procesy tworzenia sieci migracyjnych

6. Wpływ migracji na kierunki aktywności gospodarczej mieszkańców terenów górskich

6.1. Charakterystyka rolnictwa analizowanych obszarów problemowych na tle procesów dezagrarnizacyjnych

6.2. Przedsiębiorczość na obszarach górskich ONW

6.3. Oddziaływanie transferów zagranicznych na rozwój gospodarczy badanych gmin w kontekście priorytetów wydatkowych migrantów z obszarów górskich

7. Modele korzyści, kosztów, szans i zagrożeń wynikających z migracji w obszarach ONW górskich z zastosowaniem Analitycznego Procesu Sieciowego

7.1. Analiza kryteriów głównych i subkryteriów w modelach następstw migracji – w ujęciu ekonomicznym, rolno-środowiskowym i społecznym

7.1.1. Model korzyści

7.1.1.1. Struktura sieciowego modelu korzyści migracji na badanym obszarze

7.1.1.2. Znaczenie elementów decyzyjnych w modelu korzyści

7.1.2. Model kosztów

7.1.2.1. Struktura sieciowego modelu kosztów migracji na badanym obszarze

7.1.2.2. Znaczenie elementów decyzyjnych w modelu kosztów

7.1.3. Model szans

7.1.3.1. Struktura sieciowego modelu szans wynikających z migracji z obszarów górskich

7.1.3.2. Znaczenie elementów decyzyjnych w modelu szans

7.1.4. Model zagrożeń

7.1.4.1. Struktura sieciowego modelu zagrożeń wynikających z migracji z obszarów górskich

7.1.4.2. Znaczenie elementów decyzyjnych w modelu zagrożeń

7.2. Praktyczne implikacje wyodrębnionych modeli w kontekście rozwoju regionalnego

8. Scenariusze przemian obszarów górskich ONW na tle dotychczasowej intensywności procesów społeczno-ekonomicznych

8.1. Skala i charakter przepływów migracyjnych

8.2. Ekonomiczna kondycja gospodarstw domowych badanego obszaru

8.3. Transformacja kapitału ludzkiego społeczności lokalnych

8.4. Przyszłość rolnictwa terenów górskich

8.5. Rozwój gospodarczy badanych gmin na tle procesów migracyjnych

8.6. Możliwości oddziaływania samorządu terytorialnego na obszary ONWS

9. Zakończenie

Bibliografia

Spis tabel

Spis rysunków